

Hr. Mygind i Nørre Aabye.

Efter Manuskript („Biographie Nr. 14“) af Eskil Sørensen fra Gjelbjerg i Balslev Sogn af 20de (?) April 1821.

Forfatteren af denne „Biografi“ er født paa Gaarden Gjelberg i Balslev Sogn i December 1771 — han kender vist ikke selv Datoen — og døbt 2den Søndag i Advent. Faderen Søren Steensen var født i Viby Mølle 1733 og døde 14. Juni 1812. Moderen var Anne Eskilsdatter fra Gamborg; hun døde 15. Marts 1816. Under sin Opvækst blev han 17. August 1786 meget syg og laa syg hele Vinteren indtil Fastelavnsmandag 1787. Han led af Lammelse i venstre Side og stærke Hævelser i Benene, hvorfor Forældrene maatte søge Raad hos den kloge Kone i Tyrrestrup ved Christiansfelt; hun var meget søgt af Fyenboerne. I 10 Aar maatte han gaa ved Krykker — indtil Fastelavnsmandag 1797. I Paasken 1798 gør han selv en Rejse til Hernhuterne i Kristiansfelt (beskrevet af ham selv tørt og snusfornuftigt; udg. i Kirkehist. Saml.). Fra Mikkelsdag 1798 til Novbr. 1806 var han Lærer paa forskellige Steder, dels i Emtækær i Tanderup Sogn (1798—1802), dels i Kærby i Asperup Sogn (Novbr. 1802—Maj 1806), dels som Huslærer i Voldby i Kavslunde Sogn (Maj—Novbr. 1806). Derefter opholdt han sig hjemme i Fødegaarden, undtagen i Sommeren 1809, hvor han var Huslærer hos en Møller i Kødstrup i Brænderup Sogn, og Sommeren 1811, hvor han udtog Tiende for Pastor Zeuthen i Skamby. Febr. 1812 fik han ved Testamente af Faderen en Arvelod paa 2500 Rdl., der skulde blive staaende i Gaarden. 1811 begynder han saa en større Forfattervirksomhed om forskellige Emner; endnu 1822 skriver han. Om hans senere Liv og Virksomhed vides intet, men han døde paa Gjelbjerg 1835 den 11. April, 63 Aar gl. Han er som Forfatter helt igennem en selvlært Mand; hans Retskrivning er gyselig; men han giver af og til ganske interessante Oplysninger om Sæder og Skikke i Vestfyn omkring Aar 1800.

Hans Mygind, hvem Biografien behandler, blev 25. Juli 1776 udnævnt til Sognepræst i Nørre Aaby-Indslev. Han var født i Dreslette 1740 og Søn af Sognepræsten der Jørgen Hansen Mygind og Hustru Margrethe Lucie Ravn. Faderen var paa-virket af Hernhuterne. Privat Student 1760, cand. theol. 29. Juni 1763 med non; pers. Kap. hjemme i Dreslette 4. April 1772 (ordin. 12. Juni), hvorfra han kom til Nørre Aaby 1777. 1. Marts ægtede han sin Formands Enke Marie Gregoria Philippine Hansdatter Arensbach (Hvid), en Præstedatter fra Eilby-Melby. Han døde 22. Nov. 1811. Hun blev begravet 6. Juli 1809 i hendes Alders 67. Aar.

„Hr. Mygind var Sognepræst for Nørre Aaby og Indslev Menigheder i Vends Herred sidst i det 18. og først i det 19. Aarh. Han var en af de bedste Prædikanter i hele Omegnen, dog var han og noget satirisk (skosen) især med Brudevielser. Thi var der nogen aparte Fejl ved en eller begge af Brudefolkene, saa skulde de nok faa det at høre, men paa en fin Maade.

En Gang, da han saaledes sammenviede et Par unge Folk, hvis Forældre paa begge Sider var saa godt som Kæltringer, idet de unge Brudefolk var og omtrent af samme Surdejg, saa sagde han til Indgangsord i Brudevielsen: Dersom I bider hverandre, da æder ikke hverandre; dersom I æder hverandre, da fortærer ikke hverandre (Galaterbr. 5, 15). — Men naar Brudefolkene var af en agtet og velhavende Familie, saa kunde han ogsaa rose dem.

Der fortælles, det første han blev Præst, saa kom Omegnens Præster at besøge ham. Han lod dem alle godt beværte, men kom ikke til dem igen, altsaa blev han deres Besøgelse foruden i Fremtiden, og holdt han saa at sige ingen Omgang med sine Ligemænd.

Naar en eller anden af Sognemændene gik til ham, og Præsten fik dem at se, saa førend de endnu var kommen ind, saa gik han dem gerne i Møde ud i Gaarden og sagde til dem: „Hvad vil du?“ Han kunde da røgte sit Ærinde og gaa igen. Thi Præsten bød ham ikke ind. Omtrent saaledes var det og med de fattige, der kom for at bede om en Almisse, dem han ofte mødte ude i Gaarden og siger til dem: „Du faar menni*) intet!“ Kom den fattige endelig inden for Døren, saa fik han kun en saare ringe Almisse. Man sagde ellers, at han var god mod sine egne Sognes fattige; thi han var nemlig af den Mening, at hvert Sogn skulde føde sine fattige.

Det første, jeg erindrer, da var der en Skat kaldet Ekstra-skatten eller Maanedsskatten; den bestod i, at hvert Menneske skulde betale 8 Sk. i Skat hver Maaned. Naar et Barn hav-

*) Det Ord staar der i Haandskr.; hvad det betyder, ved jeg ikke.

de fyldt sit 16. Aar, saa var det pligtig til at betale Ekstraskat efter Reglementet. Ingen slap for at betale — uden de Mandfolk, der havde staaet visse Aar i Krigstjenesten, eller meget gamle, fattige og affældige Mennesker; stundom skulde og de formuende i Sognene betale Skat for de fattige. Denne Skat var det Præsterne tillige med tvende Gaardmænd af hvert Sogn — kaldet Medhjælpere — paalagt at holde Mandtal over; de samledes en Gang hver Maaned (mest om Søndagen efter Gudstjenesten) angaaende Mandtallet, om der var nogen Forandring deri enten ved Dødsfald eller ved Giftermaal gaaet ud af Sognet, eller nogle (nye) skulde indskrives osv. Dessaarsag blev en Mandtalsliste forfattet, underskrevet af Præsten og Medhjælperne og under Førsegling sendt til Amtsstuen. Sognefogderne skulde indkræve bemeldte Ekstraskat. Hvert Nytaar blev et General-Mandtalt forfattet.

Men det besynderligste med denne Skat var, at nogle af Præsterne var saa lemfældige dermed, at de langtfra (ikke) skrev alle dem i Skat, som de kunde. Derimod var nogle Præster saa strikse, at de skaanede slet ingen; blandt disse kan man tegne Hr. Mygind. Thi han var meget paapasselig dermed; saa snart et Barn i et af Sognene fyldte sit 16. Aar, saa skrev han det i Skat, Alderen kunde han jo se af Kirkebogen. I Anledning af den store Forskel mellem Præsterne med at skrive i Ekstraskat stod Almuen i den Tro, at Præsterne havde noget ud af Ekstraskatten, og at de da skrev i Skat, ligesom de var gerrige til. Thi hvorfor kunde den ene give efter mere end den anden? Dog denne Skat ophørte og gik af enten sidst i det 18. eller først i det 19. Aarh.

Hr. Mygind holdt ikke flere Tjenestefolk, end der netop kunde naa hans Arbejde. Han havde ved Agtpaagivenhed med visse Arbejder en saadan Indsigt, at han vidste, hvor meget Folkene kunde naa at bestille, og det skulde de naa, hvis de ikke vilde blive tiltalte. Med Pløjningen holdt han den Skik, at kun een Plov skulde pløje ad Gangen, hvilken Avlskarlen og Drengen skulde følge. Men naar de havde spist til Middag, saa skulde de tage andre fire Bæster og straks ud at pløje igen.

Naar nu en Avlskarl saaledes skulde pløje fra Morgen til Aften og imellem Stunder desuden saa Kornet, medens Drengen og en anden harvede, saa var det et svært og næsten slavisk Arbejde for en Avlskarl. Man sagde derfor, at det var ikke for ringe Folk at give sig i hans Tjeneste.

Af ovenstaaende ses det, at Hr. Mygind var en sparsommelig Økonom (Husholder); og da Avlingen var en af de bedste i Vendsherred, saa stod alle, der kendte ham, i den Formening, at han var en rig Mand, hvad da ogsaa var sandt. Han havde prægtige Bæster og Køer; enhver Ko eller Bæst havde et Navn efter udenlandske Stæder, f. Eks. Ragusa, Frankfurt am Main, Spandau osv.

Han havde kun et eneste Barn, nemlig en Søn ved Navn Meyenhardt. Denne satte han til at studere, maaske — som nogle vilde mene — med den Tanke, at han en Gang som Præst skulde faa Kaldet efter ham. Men en anden Omstændighed gjorde en slem Streg i denne hans Beregning.

I Nørre Aaby var der en Degn, som hed Berg, en lærd og i sit Væsen honnet Mand. Da han afgik ved Døden, blev en gammel Skolelærer ved Navn Engelsen fra København kaldet til Degn efter Berg. Om denne Engelsen var i Familie med Krigsraad Vedel paa Kærsgaard, der havde Kaldsretten, eller med hans Frue Dorthe Vedel eller af hvilke andre Aarsager, maa jeg lade være usagt. Men nok sagt: Engelsen og hans Kone, som begge var halvgamle Folk, kom til Nørre Aaby som Degnefolk. Det var med disse Folk som med en gammel Fugl, man tager ud af et Bur og lader flyve ud mellem de andre Fugle; thi disse Folk var vant til Københavnerlivet, men ikke til Landlivet, hvori de var baade enfoldige og uvidende. Der fortæltes for vist, at da Engelsen en Sommerdag gik til Brangstrup, tog han til sin Hat for en Laaremand (d. v. s. et Fugle-skræmsel), der stod paa Marken.

Den første Søndag, han skulde synge i Indslev Kirke, var der ogsaa en anden Skolelærer fra et af de omliggende Sogne, som ubuden havde indfundet sig i Kirken (som han sagde for at støtte Engelsen i Sangen), men hans rette Hensigt var at overdøve ham og gøre ham til Skamme.

Den ubudne Skolelærer sang af fuld Hals og med en skingrende Stemme, saa han overdøvede Menigheden og bragte den gamle Engelsen ud af Fatning, saa han hverken vidste, hvor det slap eller begyndte. Efter Tjenesten bad han udenfor Kirkedøren Menigheden om Forladelse. I Stedet for at Præsten nu skulde have læmpet sig efter den gamle Mand og rettet ham paa en lemfældig Maade, var han straks imod ham og gav ham stundom drøje og bidende Irettesættelser. Engelsen blev da saa ked af at være Degn, at han frivillig afstod sit Embede mod en aarlig Pension og rejste tilbage til København med Kone og Pik og Pak. Men førend han rejste, lod han sig overfor nogle forstaa med, at naar han kom til København, skulde han nok huske paa gl. Myginds Søn, der netop skulde have sin Eksamen. Engelsen havde nemlig Venner blandt de store i København; bl. a. havde han en Søn, der var Postmester i General-Postamtet.

Som sagt, saa sket! Thi da den unge Mygind skulde op til Eksamen, har Professorerne taget ham saaledes til, at al Lysten forgik ham til at komme oftere til dem. Han kom derpaa hjem, og nu troede alle i Sognet, at han vilde prædike, og at han skulde være Præst efter Faderen. Denne fik ham ogsaa til at prædike et Par Gange i Nørre Aaby Kirke, hvad han gerne

vilde høre. Men for ikke at forbløffe ham stod han ude i Vaabenhuset under hans Prædiken. — Nu drev Faderen — som man kan tænke — paa, at Sønnen skulde fortsætte Studierne og rejse ind til København igen for at tage den sidste Eksamen, men det vilde han ikke. (NB. En Præst, der var i København samtidig med Mygind, har fortalt, at Mygind for at fornøje sin Fader virkelig tog sin sidste og bedste Eksamen i København; men Præst vilde han ikke være). Videre skulde Faderen have tilbudt ham, at dersom han vilde vedblive at studere, vilde han mage det saaledes, at han kunde blive Kapellan, og maatte han da raade for alting i Gaarden. Men han afslod det bestandig og erklærede til sidst, at han vilde ikke være Præst. Det forstaaer sig selv, at det nu var til ingen Nytte, at Faderen havde tilsat en Sygens Hoben Pendinge paa ham. Hr. Mygind, der nu var til Aars, tog sig kort Tid efter en Kapellan, der havde Logis i den store Gaard i Nørre Aaby.

Først i Aaret 1807 døde der en Gaardmand i Aabylund i Nørre Aaby Sogn ved Navn Johan Andersen og efterlod sig en Enke: Karen Hansdatter, som var født i Fjelsted og var et meget smukt og ungt Fruentimmer. Til alles store Forundring friede Præsten Hr. Mygind for sin Søn til bemeldte Enke, og det lige efter Begravelsen, og det som man kan tænke med en overmaade stor Sum Penge. Hun havde maaske ogsaa sagt Ja til Præstens Forlangende, hvis ikke en anden Fyr forlængst var kommen ham i Forkøbet, idet han havde gjort det saaledes med Enken, at hun ikke kunde slippe ham uden at krænke Anstændighed og Ære.

Men i Aaret 1812 købte Hr. Mygind den nævnte Gaard i Aabylund for en Sum af 42,000 Rdl. gl. Dl.; man syntes i Almindelighed, at det var en gyseligt Betaling for en saadan Bondegaard. Men ikke længe efter blev Pengene ved Forordning af 5. Januar 1813 nedsat til en $\frac{1}{6}$, saa blev det saa meget som 7000 Rdl. ny Mønt. Om Præsten nu holdt Folk paa Gaarden, efter at Beboerne var flyttede ud, eller om hans Død indtraf forinden, maa jeg lade være usagt. Men nok er det. Præsten levede ikke meget længe derefter. Præstekonen var død noget forinden. Nu lod den unge Mygind holde Auktion over det overflødige Gods i Præstegaarden og flyttede saa ind i Aabylund-Gaarden, medtagende sin Faders Avlskarl og en Tjenestepige som Husholderske. Saaledes holdt han det gaende i nogen Tid. Pigen — hans Husholderske — som hed Stine Sørensdatter, var en Husmandsdatter ude fra Margaard i samme Sogn. Hun var en fattig Pige og heller ikke smuk, men ærlig og tro som Guld. Hun blev en af de 19, der fik Del i den saakaldte store hollandske Arv fra Surinam i Syd-Amerika. — Og nu tog Mygind hende til Kone. — Man sagde i Almindelighed, at My-

gind nu var bedre faren, end om han var bleven Præst. Hans Hustru har nu i nogle Aar været fra Forstanden.*)

Han anses ellers for at være en skikkelig Mand, som godt forstaar at skikke sig mellem Bønder; hos dem han kommer til ved Sognestævne, Laugsfærd, Bryllupper etc. omtrent som en anden Bonde. Men Folk af højere Stand holder han ingen Selskab med.

Ved Pastor I d u m, Føns.

*) M. Mygind, der var født 1. Decbr. 1777, var 1810 Student, blev cand. theol., men derefter Landbruger. „Hr. cand. theol. og Gaardbruger i Aabylund M. M., 39 Aar gl., og Pigen Anne Kirstine Sørensdatter, 36 Aar gl.“, vies 30. Novbr. 1816 med Pastor Birch og Degnen Kastrup som Forlovere; M. M. døde 26. Juli 1839, 62 Aar gl., og er begravet norden for Kirken, hvor der ligger en Ligsten med denne Indskrift: „Her nedlagdes Støvet af en trofast Ægtefælle, en søm og kjærlig Fader og en redelig og fredelig Medborger og en oprigtig Christen Meinhart Mygind, cand. theolog, en Søn af Sognepræsten i Nr. Aabye, fød den 1. December 1777, død den 26. Juli 1839 som Gaardejer i Aabylund. Velsignet være hans Minde. — Her samles vi og skilles — hist samler os en Evighed — hvor vi ei mere adskillis“.

Paa Ligstenen over hans Hustru staar: „Minde over M. Myginds Enke Anne Kirstine Sørensdatter, født i Maargaard den 10. Juli 1780, død i Aabylund den 30. April 1865. Hendes Valgsprog var: O Gud gjør dog for Christi Blod — min sidste Afskedstid god“.